

Sygn. akt I UK 357/16

POSTANOWIENIE

Dnia 18 maja 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. Spółki Akcyjnej w D.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.
o wydanie pisemnej interpretacji,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 18 maja 2017 r.,
skargi kasacyjnej A. Spółki Akcyjnej w D.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 24 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od wnioskodawcy na rzecz pozwanego tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240 (dwieście
czterdzieści) zł.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 lutego 2015 r. Sąd Okręgowy w K. oddalił odwołanie A. S.A. w D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 31 lipca 2014 r., mocą której organ rentowy, w trybie wydania pisemnej interpretacji, nie podzielił stanowiska płatnika składek odnośnie braku obowiązku opłacania składek na Fundusz E. od wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, którzy nie nabędą prawa do emerytury pomostowej.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że do organu rentowego wpłynął wniosek przedsiębiorcy o wydanie pisemnej interpretacji. Spółka specjalizuje się w produkcji stali i koksu. Zatrudnia pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Część z nich przed nabyciem prawa do emerytury lub osiągnięciem wieku emerytalnego nie uzyska 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, a część z nich nie wykonywała takiej pracy przed dniem 1 stycznia 1999 r. W konsekwencji nie nabędą oni prawa do emerytury pomostowej w myśl art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy zauważył, że zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych składki na Fundusz E. opłaca się za pracowników, którzy spełniają łącznie następujące warunki, tj. urodzili się po dniu 31 grudnia 1948 r. oraz wykonują pracę w szczególnych warunkach, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 24 lutego 2016 r. oddalono apelację płatnika składek. Sąd drugiej instancji podzielił ustalenia faktyczne Sądu Okręgowego, jak też zaakceptował kierunek wykładni prawa materialnego. Nadto odwołał się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2015 r., II UK 210/14, z którego wynika, że obowiązek zapłaty składek na Fundusz E. został wyłącznie powiązany z zatrudnianiem pracowników, którzy urodzili się po 31 grudnia 1948 r. i wykonują pracę w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, o której mowa w art. 35 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych. Wobec tego okoliczność, czy pracownicy nabędą prawo do emerytury nie ma znaczenia w sprawie, skoro składki mają charakter przymusowy i bezzwrotny, a ich zadanie spełnia rolę opłaty celowej przeznaczonej na finansowanie tego rodzaju świadczeń.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację płatnika składek.

Skargę kasacyjną wywiódł A. S.A. z siedzibą w D., zaskarżając powyższy wyrok w całości, domagając się jego uchylenia i orzeczenia co do istoty sprawy przez uwzględnienie odwołania i zmianę decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. nr [...] z dnia 31 lipca 2014 r. oraz uznanie stanowiska płatnika składek, prezentowanego w odwołaniu; ewentualnie żądał uchylenia wyroku i

przekazania sprawy Sądowi II instancji do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej został oparty na występującym w sprawie istotnym zagadnieniu prawnym, a mianowicie czy pracodawca jest zobowiązany do opłacania składek na Fundusz E. za pracowników, którzy wykonują prace w szczególnych warunkach, jednakże ich okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nigdy nie przekroczy 15 lat pracy lub przed dniem 1 stycznia 1999 r. nie wykonywali oni prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, w związku z czym nigdy nie nabędą prawa do świadczenia w ramach Funduszu E..

Nadto, w sprawie istnieje potrzeba wykładni przepisów art. 35 ust. 1 w zw. z art. 36 ust. 4 oraz art. 4 pkt 2 i 5 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ budzą one poważne wątpliwości oraz wywołują rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może być przyjęta do merytorycznego rozpoznania. Przede wszystkim jest ona środkiem zaskarżenia o szczególnym charakterze i jej zadanie koncentruje się na ochronie interesu publicznego. Ten cel jest realizowany przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych. Natomiast jej zadanie nie polega na ponownej ocenie sprawy z perspektywy niezadowolonej z rozstrzygnięcia strony. Przytoczone spostrzeżenie obliguje do wstępnej oceny sprawy w ramach tzw. „przedsądu”. Jego zakres jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności, przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania. Obowiązkiem wnoszącego skargę jest wyartykułowanie podstawy uzasadniającej jej przyjęcie. Skarżący ów obowiązek zrealizował i powołał się na podstawy z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Kumulacja wskazanych podstaw nie prowadzi jednak do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Zauważyć należy, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2016 r., V CSK 4/16, LEX nr 2110562). Tymczasem prezentowane w skardze wątpliwości interpretacyjne zostały już wyjaśnione w judykaturze w sposób jednoznaczny. Chodzi o uchwałę 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2016 r., III UZP 10/16 (OSNP 2017 nr 4, poz. 42), zgodnie z którą składki na Fundusz E. opłaca się także za pracownika wykonującego pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze zatrudnionego w niepełnym wymiarze czasu pracy (art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 965 ze zm.). Ważnym elementem jest nie tylko sama teza uchwały, lecz także jej uzasadnienie. Klarowna jest wymowa, że obowiązek odprowadzenia składki na Fundusz E. istnieje niezależnie od obowiązku ubezpieczenia emerytalnego w Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W art. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, wskazującym na zakres regulacji, wyraźnie pomija zasady podlegania ubezpieczeniu z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Pracodawcy, którzy uzyskują korzyści (zyski) z efektów pracy wykonywanej w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze powinni partycypować w tworzeniu Fundusz E. niezależnie od tego, czy zatrudnieni przez nich pracownicy mogą uzyskać prawo do emerytury pomostowej. Także wysokość emerytury pomostowej jest ustalana - na podstawie art. 14 ustawy - bez uwzględnienia tej składki. W poglądach doktryny również prezentowany jest pogląd, że emerytury pomostowe mogą być przyznane węższej grupie pracowników niż pracownicy, za których pracodawca opłaca składkę na Fundusz E. (por. M. Zieleniecki: Emerytura pomostowa w nowym systemie emerytalnym, Gdańsk 2011, s. 281 i n.; L. Zieleniecki [w:] K. Antonów (red.), M. Bartnicki, B. Suchacki, M. Zieleniecki: Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz, Warszawa 2014, s. 830; uwagi do art. 35, E. Maniewska: Obowiązek opłacania składek na Fundusz E., PiZS

2015, nr 9, s. 40 a także D. Dzienisiuk: Wymiar czasu pracy w ustawie o emeryturach pomostowych, PiZS 2012, nr 10, s. 23).

Kierując się treścią powyższej argumentacji, Sąd Najwyższy nie powinien przyjmować do rozpoznania kolejnych skarg kasacyjnych, opartych na tożsamej interpretacji prawnej. Nie doszło zatem do ziszczenia się warunku z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W tym wypadku nie można już aprobować wniosku o potrzebie wykładni przepisów budzących wątpliwości, skoro powołana wyżej uchwała rozważa nurtujące skarżącego kwestie prawne. Nawiązując wprost do rozbieżności w orzecznictwie, z racji rangi powołanego orzeczenia (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego) oczywiste staje się, że na tym tle nie powinny się już pojawić. Wystarczy uważnie zapoznać się ze stanem faktycznym i kontekstem prawnym, stanowiącym podłoże omawianego judykatu. Okazuje się zatem, że poważne wątpliwości, czy też rozbieżności w orzecznictwie, na które wskazuje skarżący, nie występują.

Z przedstawionych względów wynika, że należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak w sentencji. O kosztach postępowania orzeczono w myśl art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015 r., poz. 1804).